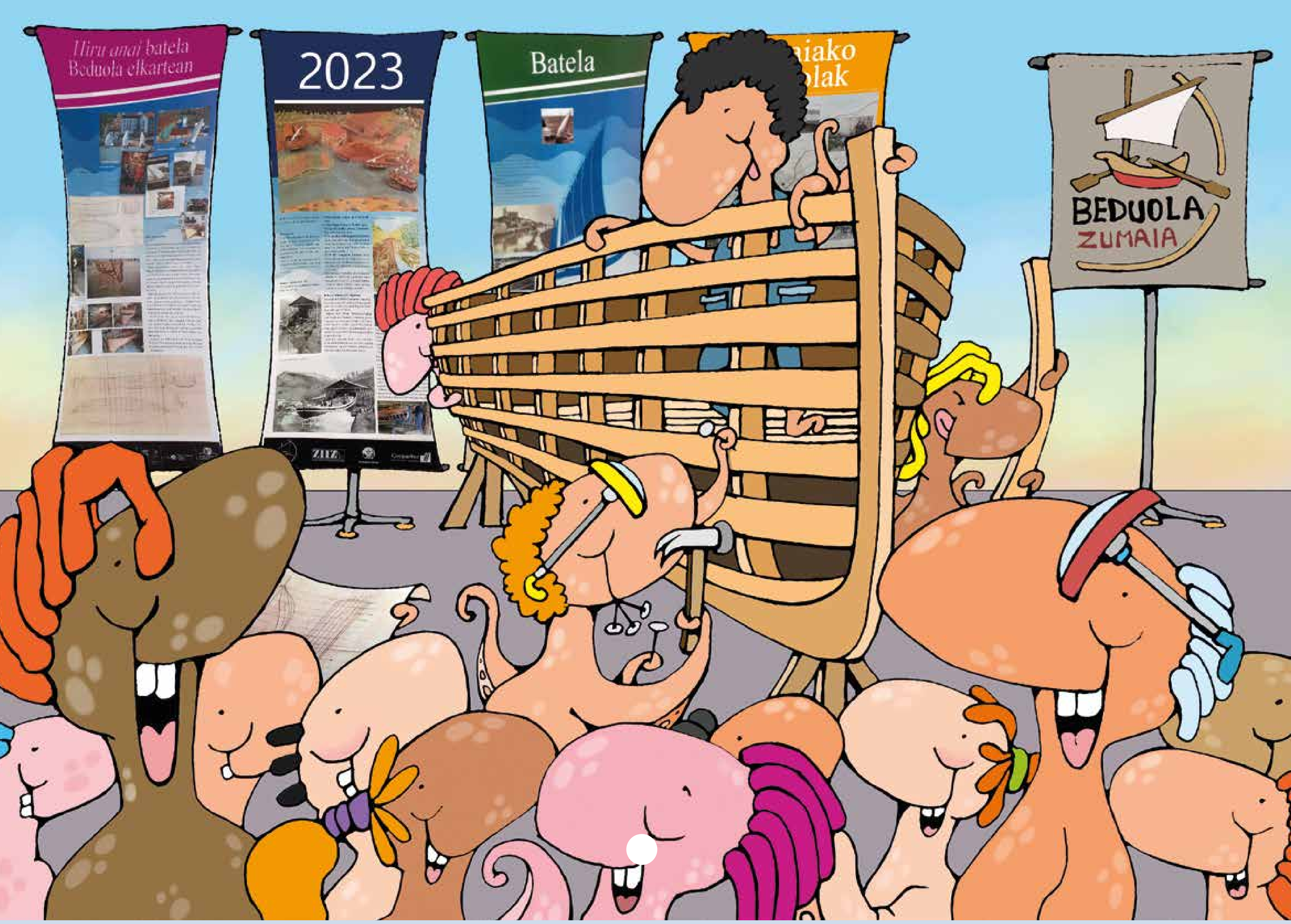

ZUMAIA ETA ONTZIGINTZA

Gure herrian azken mendeotan ontzigintzak izan duen garrantzia gogora ekarri nahi dugu egutegi honen bitartez, ontziak eta ontziolak irudikatuta, itsasoari eta errioari begira hazitako herria izan delako Zumaia. Gainera, itsas ondarea bultzatzen duten herritar asko ere baditugu, zorionez, Beduola elkartean lanean. Argazki zaharrei begiratu eta gai honi buruz ikertzera eta hitz egitera gonbidatzen zaituztegu.

Hemos reunido en este calendario ilustraciones de astilleros y todo tipo de embarcaciones, para así resaltar la importancia que ha tenido la construcción naval en Zumaia. Os invitamos a ver fotos antiguas que nos cuentan esa historia y a conocer ese mundo.

Irudiak: **Ander Hormazuri**

Aholkularitza: **Beñat Ibaieta (Beduola) eta Gonzalo Torre**

Testuak: **ziiz.eus eta astillerosbalenciaga.com**

Argitaratzailea:

Zumaiako Udala

ZUMAIA BIZITZEKO DA

euskara txanpan

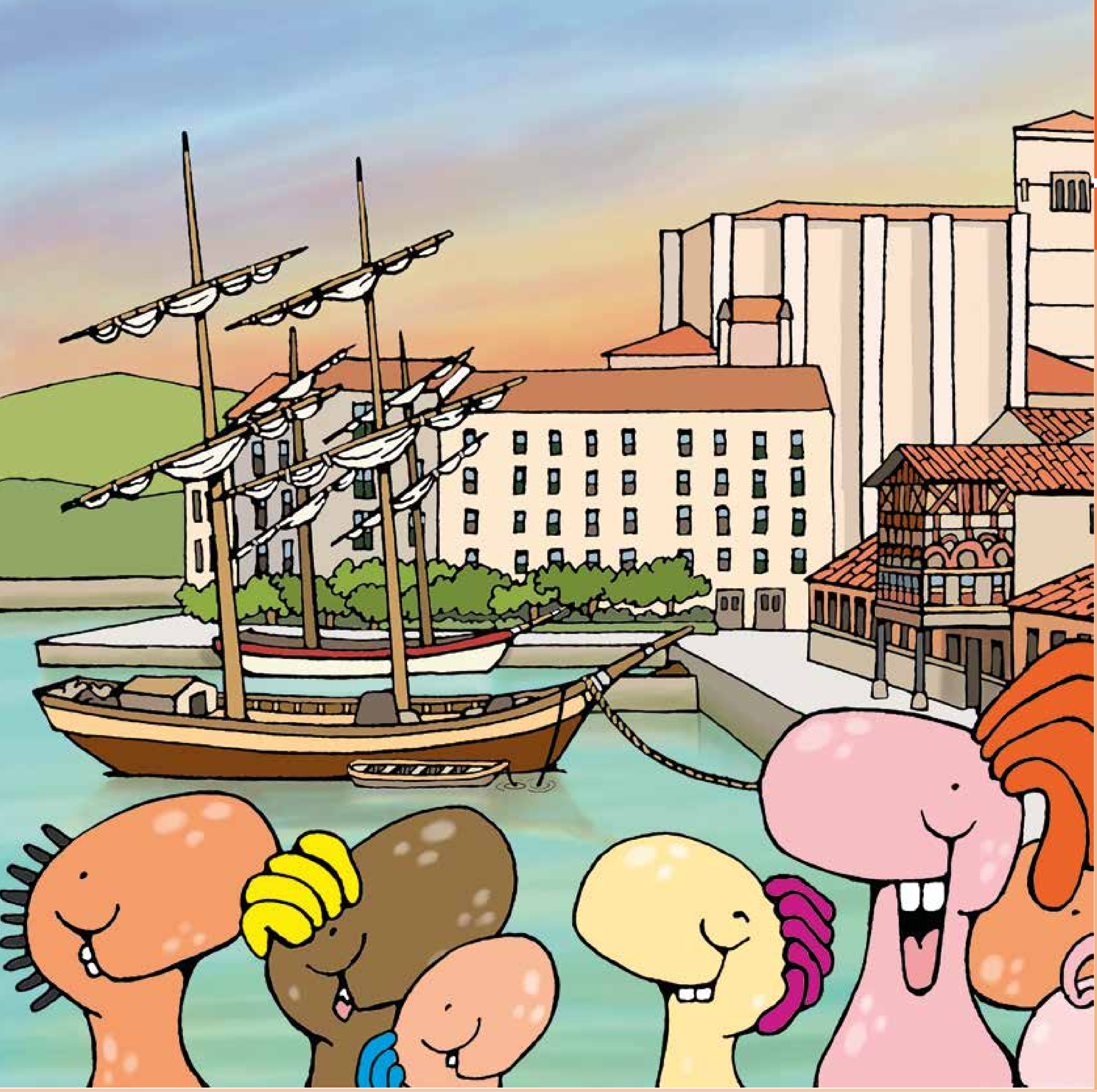

BRIGANTINA

URTARRILA

euskara txanpAn

	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
1							1
2	2	3	4	5	6	7 ○	8
3	9	10	11	12	13	14	15 ◑
4	16	17	18	19	20	21 ●	22
5	23	24	25	26	27	28 ◐	29
6	30	31					

● ilberria ○ ilbetea ◑ ilbehera ◐ ilgora

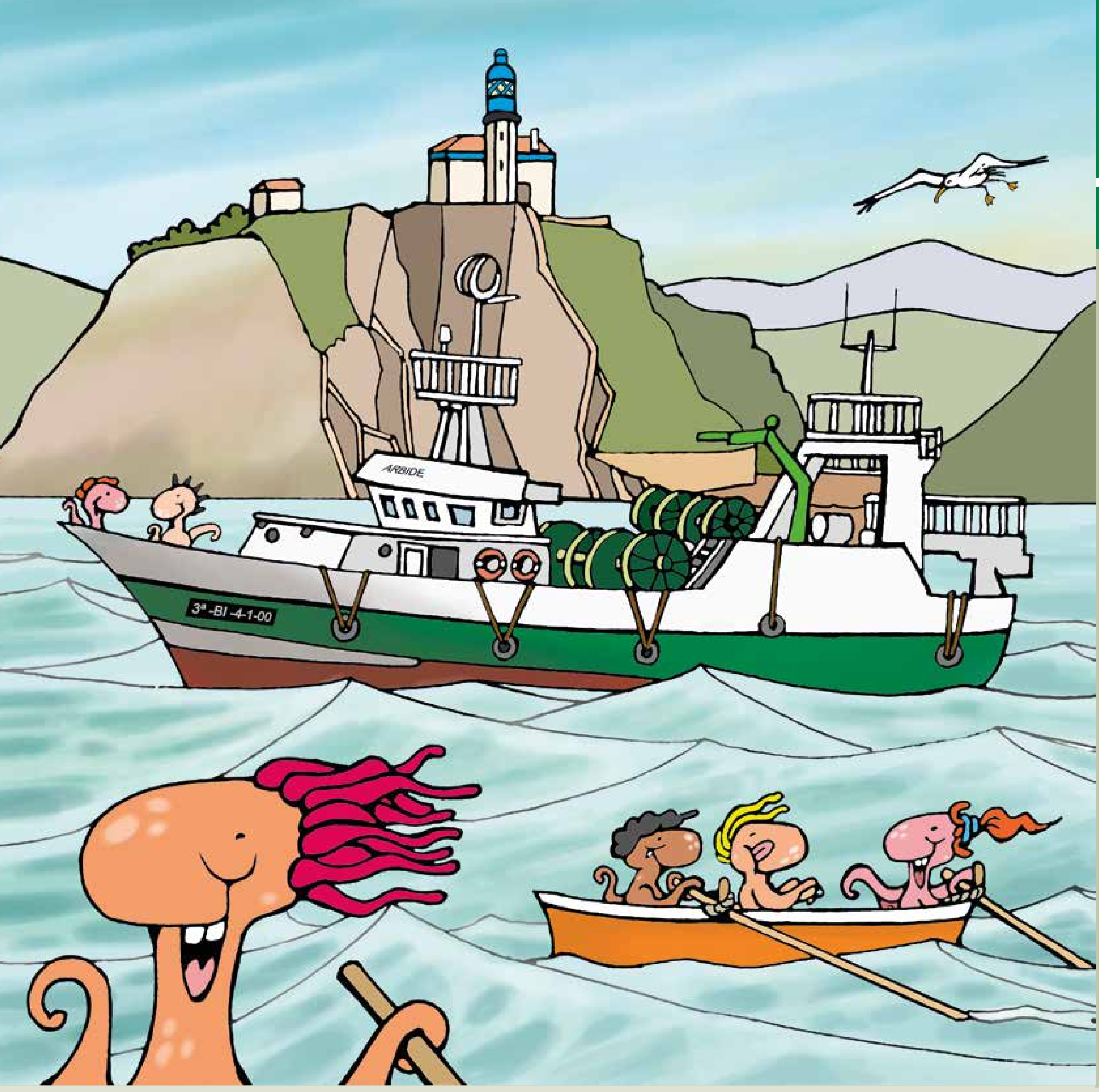

ARRASTE ONTZIA

OTSAILA

	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
6			1	2	3	4 Santa Ageda bezpera	5 ○
7	6	7	8	9	10	11	12
8	13 ◑	14	15	16	17	18	19
9	20 ● Inauteriak	21	22	23	24	25	26
10	27 ◐	28					

● ilberria ○ ilbetea ◑ ilbehera ◐ ilgora

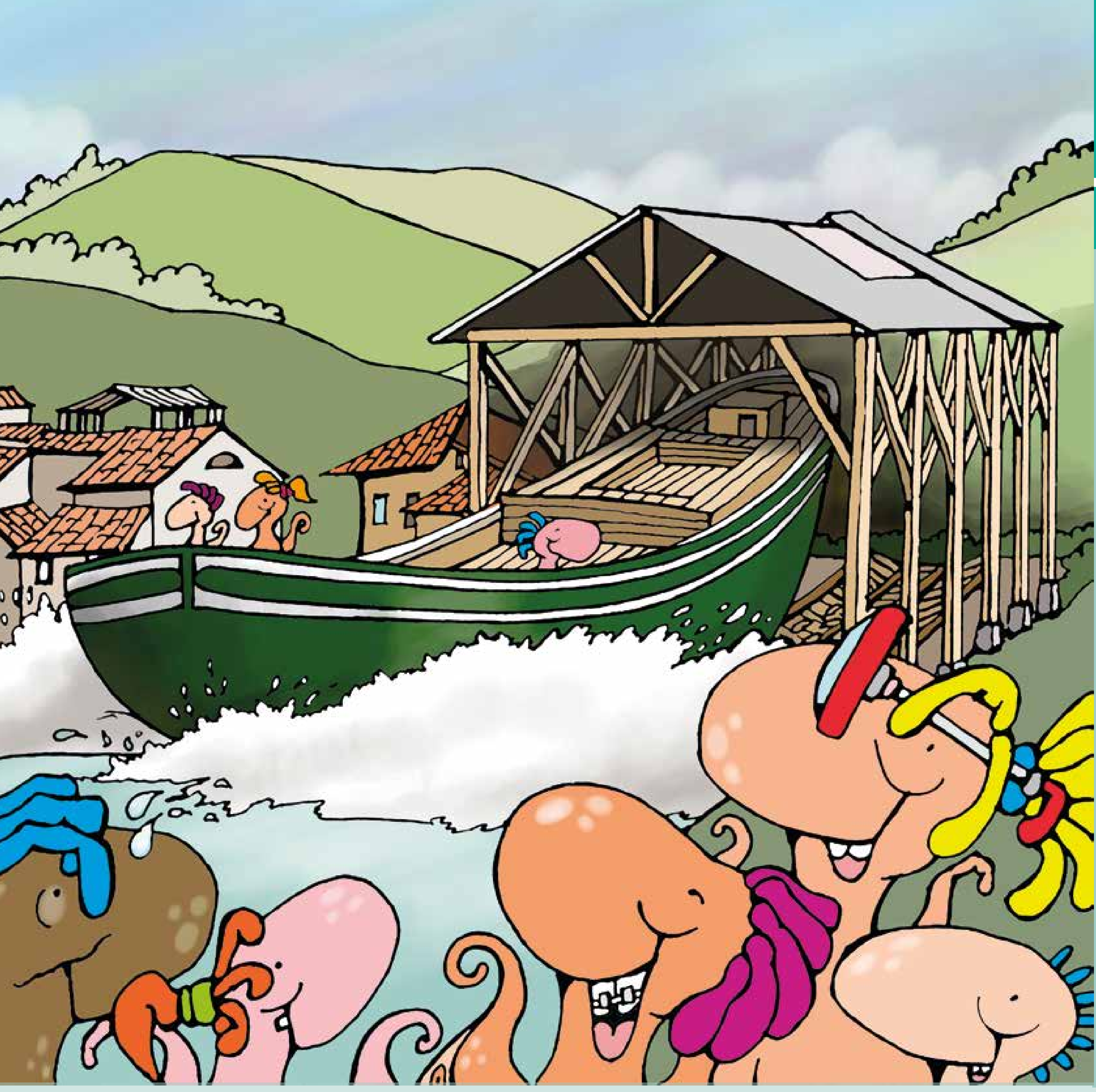

BEDUAKO ONTZIOLA

MARTXOA

	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
10			1	2	3	4	5
11	6	7 ○	8	9	10	11	12
12	13	14	15 ◑	16	17	18	19
13	20	21 ●	22	23	24	25	26
14	27	28	29 ◐	30	31		

● ilberria ○ ilbetea ◑ ilbehera ◐ ilgora

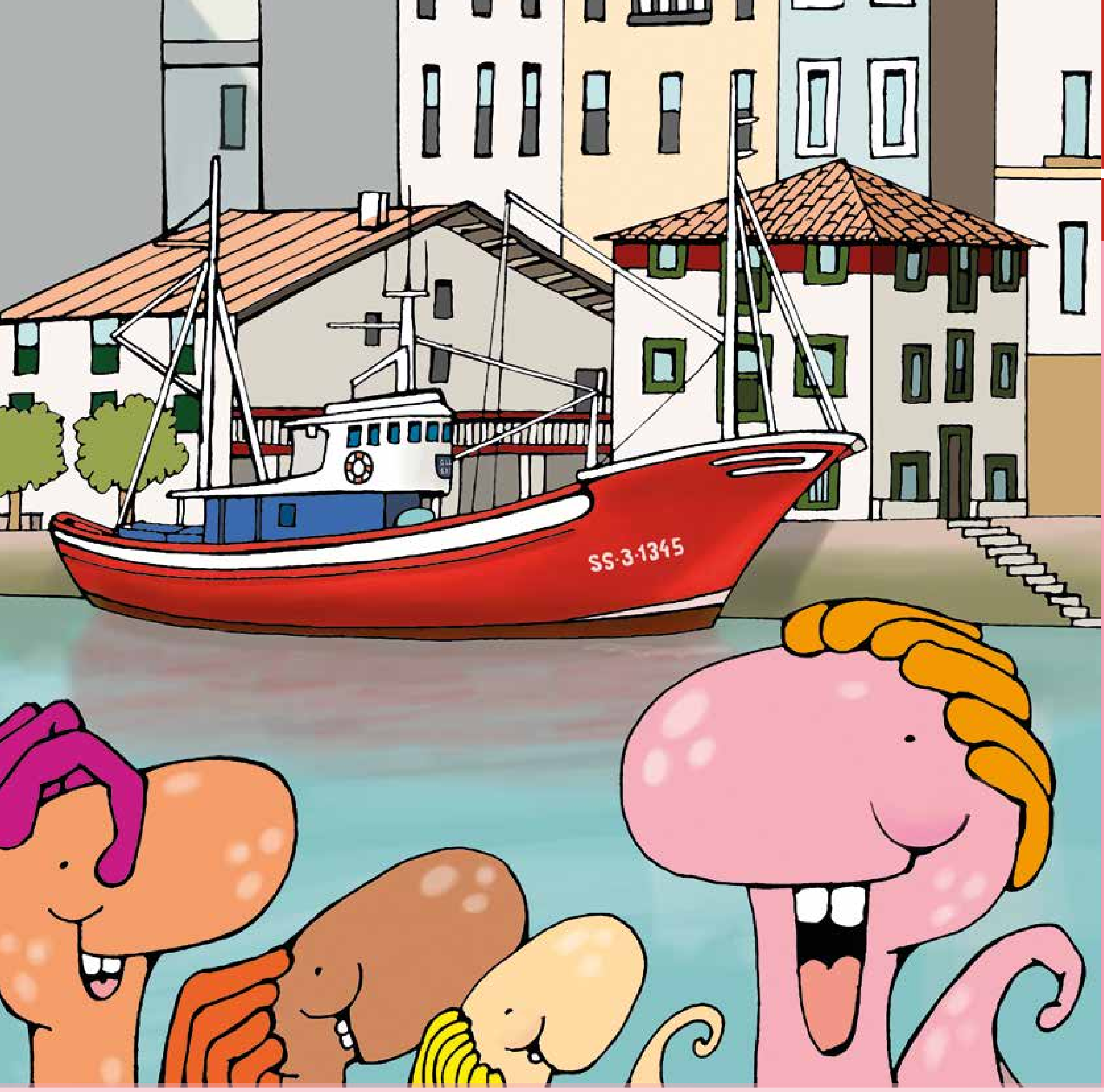

BAXURAKO ARRANTZA ONTZIA

APIRILA

	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
14						1	2
15	3	4	5	6 ○ Aste Santua	7 Aste Santua	8	9
16	10 Aste Santua	11	12	13 ◑	14	15	16
17	San Telmo	18	19	20 ●	21	22	23
18	24	25	26	27 ◐	28	29	30

● ilberria ○ ilbetea ◑ ilbehera ◐ ilgora

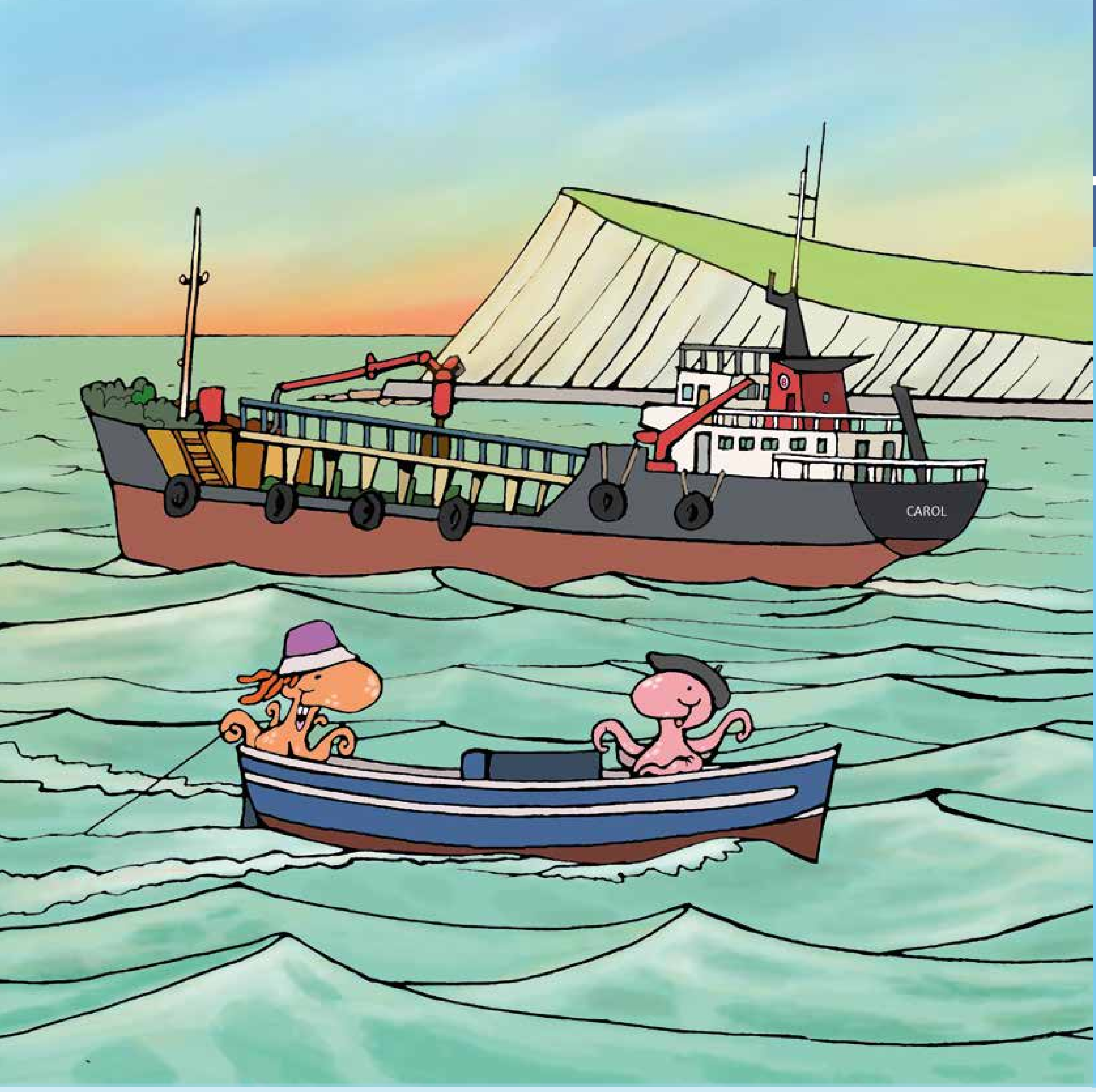

PETROLIO ONTZIA

MAIATZA

euskara txanpan

	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
19	1	2	3	4	5 ○	6	7
20	8	9	10	11	12 ◑	13	14
21	15	16	17	18	19 ●	20	21
22	22	23	24	25	26	27 ◐	28
23	29	30	31				

● ilberria ○ ilbetea ◑ ilbehera ◐ ilgora

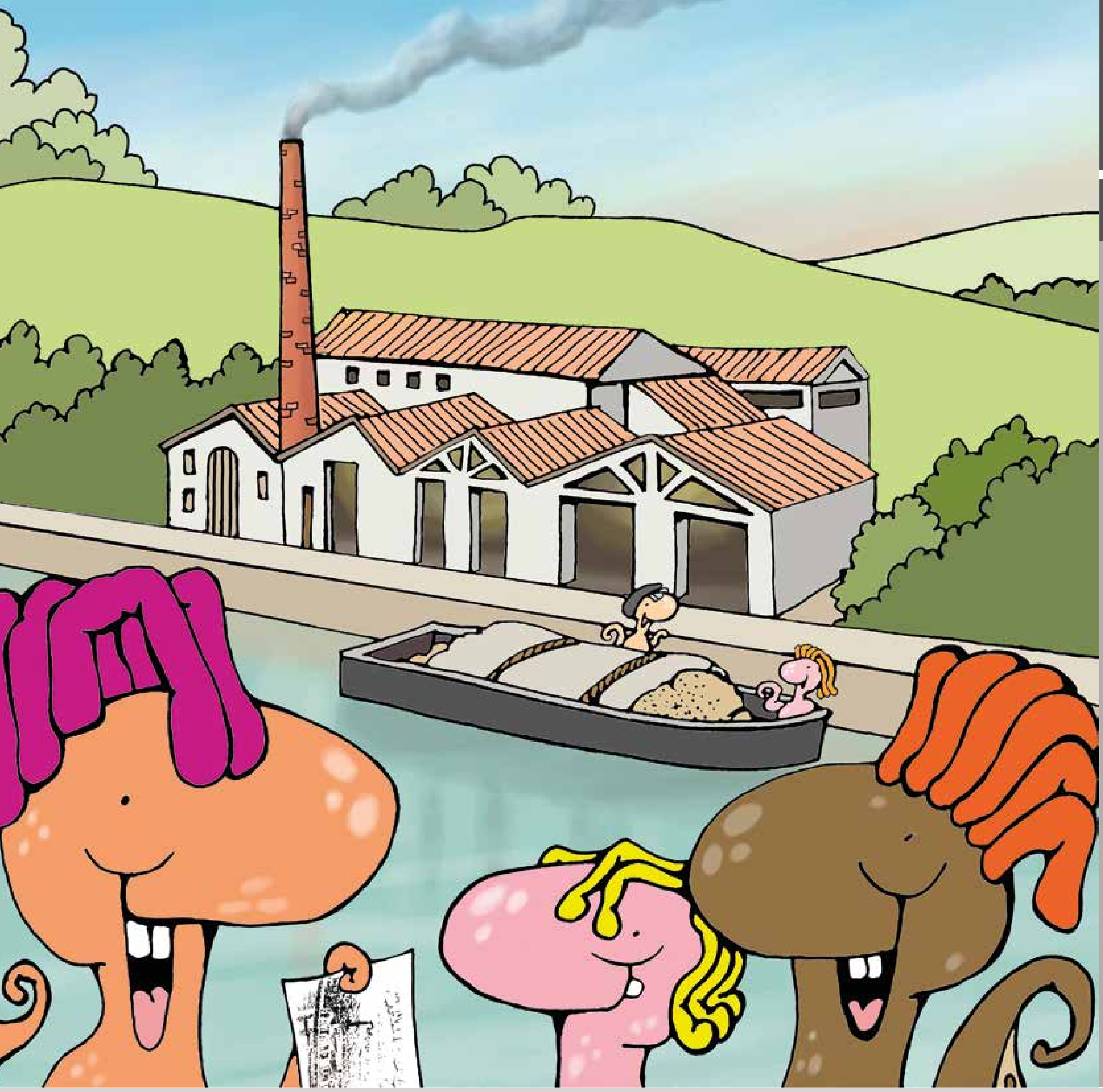

GABARRA

EKAINA

	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
23				1	2	3	4 ○
24	5	6	7	8	9	10 ◑	11
25	12	13	14	15	16	17	18 ●
26	19	20	21	22	23	24	25
27	26 ◐	27	28	29 San Pedro eguna	30		

● ilberria ○ ilbetea ◑ ilbehera ◐ ilgora

BATELA

UZTAILA

euskara txanpan

	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
27						1	2
28	3 ○	4	5	6	7	8	9
29	10 ◑ San Kristobal Narrondon	11	12	13	14	15	16
30	17 ●	18	19	20	21	22	23
31	24	25 Santiago eguna	26 ◐	27	28	29	30
32	31						

● ilberria ○ ilbetea ◑ ilbehera ◐ ilgora

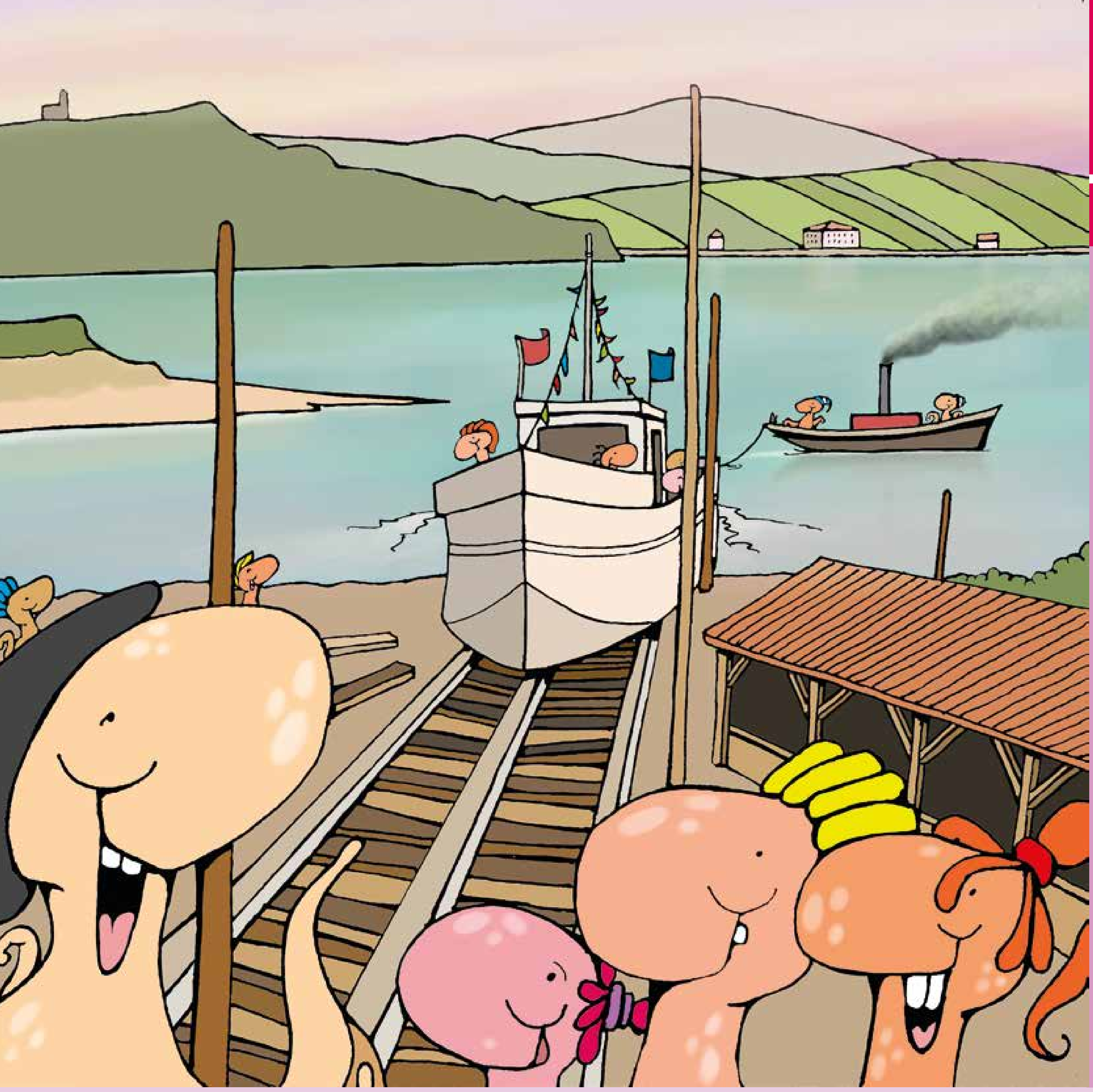

ARRANGOLETAKO ONTZIOLA

ABUZTUA

	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
32		1 ○	2	3	4	5	6
33	7	8 ◑	9	10	11 Euskal Jaia	12	13
34	14	15	16 ●	17	18	19	20
35	21	22	23	24 ◐ San Bartolome Oikian	25	26	27
36	28	29	30	31 ○			

● ilberria ○ ilbetea ◑ ilbehera ◐ ilgora

TRAINERUA

IRAILA

	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
36					1	2	3
37	4	5	6	7 ◑	8 Arritokieta eguna	9	10
38	11	12	13	14	15 ●	16 Olarro eguna	17
39	18	19	20	21	22 ◐	23	24
40	25	26	27	28	29 ○ San Migel eguna Artadin	30	

● ilberria ○ ilbetea ◑ ilbehera ◐ ilgora

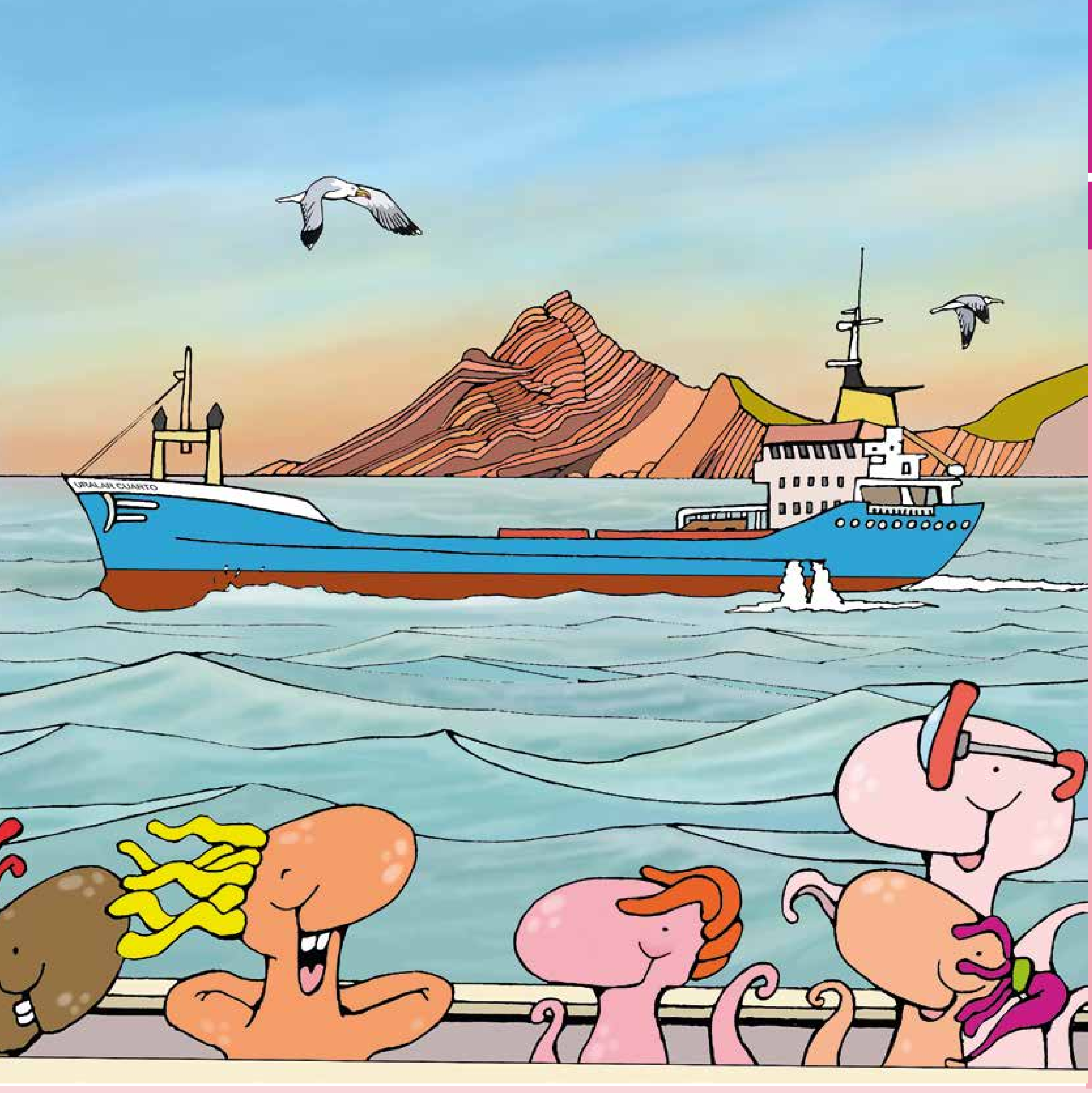

ZAMAONTZIA

URRIA

euskara txanpan

	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
40							1
41	2	3	4	5	6 ◑	7	8
42	9	10	11	12	13	14 ●	15
43	16	17	18	19	20	21	22 ◐
44	23	24	25	26	27	28 ○	29
45	30	31					

● ilberria ○ ilbetea ◑ ilbehera ◐ ilgora

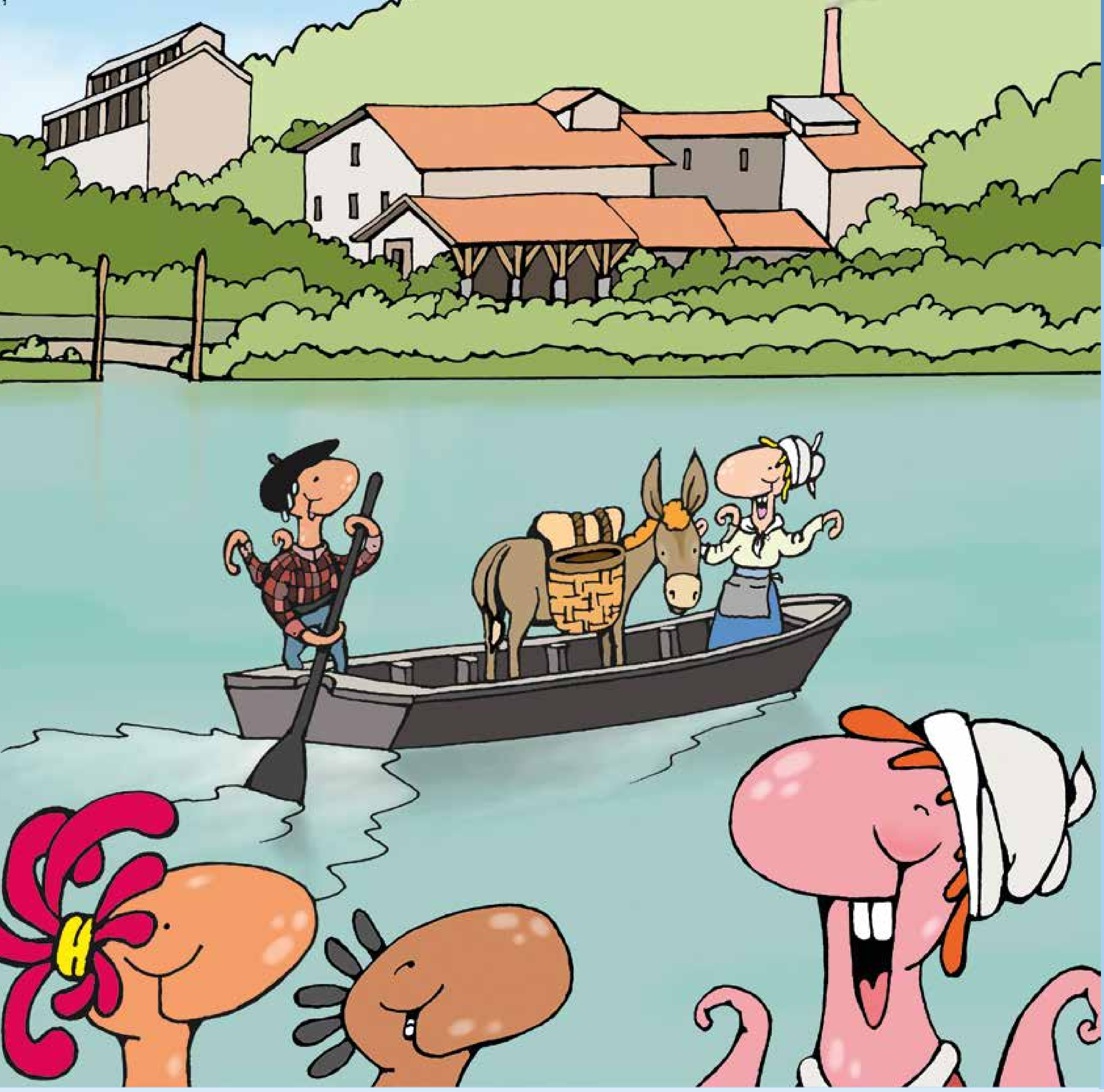

ALA

AZAROA

	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
45			1	2	3	4	5 ◑
46	6	7	8	9	10	11	12
47	13 ●	14	15	16	17	18	19
48	20 ◐	21	22	23	24	25	26
49	27 ○	28	29	30			

● ilberria ○ ilbetea ◑ ilbehera ◐ ilgora

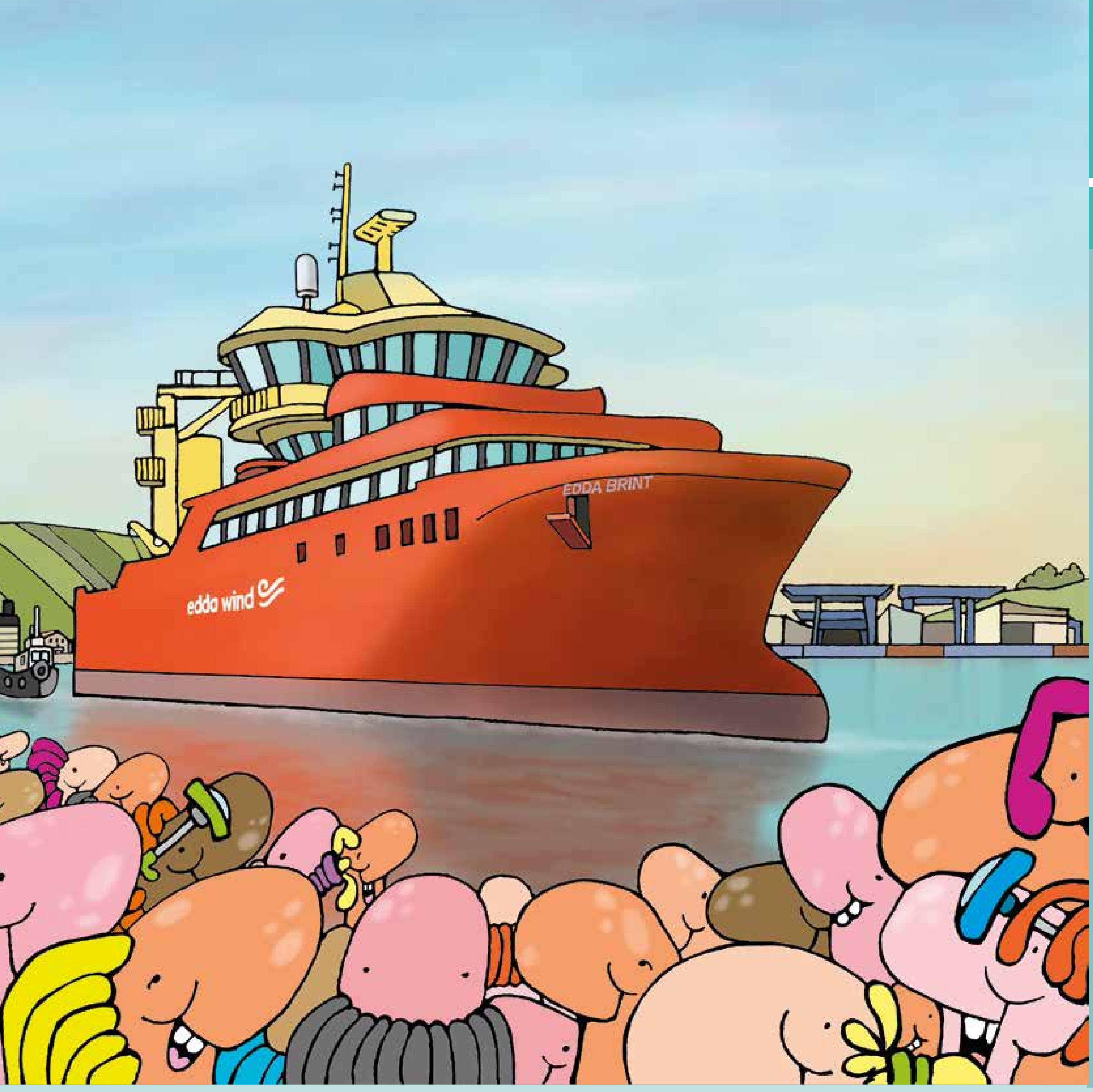

ITSAS ZABALEKO HORNIDURA ONTZIA

ABENDUA

	ASTELEHENA	ASTEARTEA	ASTEAZKENA	OSTEGUNA	OSTIRALA	LARUNBATA	IGANDEA
49					1	2	3 Euskararen Eguna
50	4	5 ◑	6	7	8	9	10
51	11	12 ●	13	14	15	16	17
52	18	19 ◐	20	21	22	23	24 Olentzero eta Gomezago
53	25	26	27 ○	28	29	30	31

● ilberria ○ ilbetea ◑ ilbehera ◐ ilgora

ZUMAIAKO ONTZIOLAK

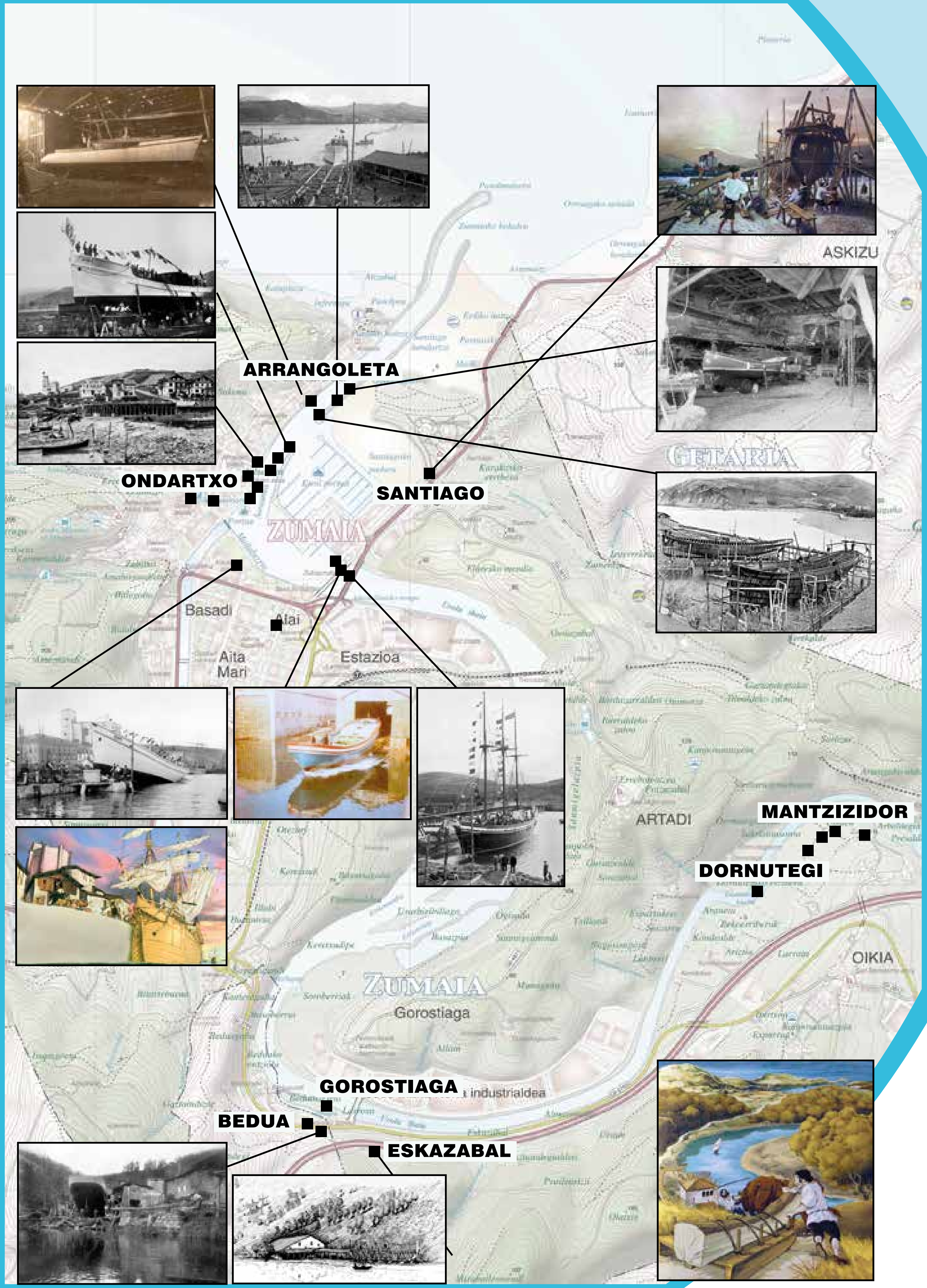

ONTZIGINTZA ZUMAIAN

Zumaiako garapen ekonomikoa ontzigintzari oso lotuta egon da azken mendeotan. Ontzigintzaren urrezko garaia 1540. urtetik aurrera izan zen; esaterako, 1574an 23 itsasontzi eraiki ziren Zumaian. Baziren 10 ontziola, gutxienez, horietako batzuk ibaian gora: Oikia , Eskazabal, Gorostiaga, Bedua eta Goiburu; beste batzuk, berriz, portuan bertan zeuden: Astillero Nagusia, Erribera, Arrangoleta, Santiago eta Zubiaurre. Ez ziren azpiegitura iraunkorrak, aldi baterako erabiltzen zituztenak baizik.

XVIII. eta XIX. mendeetan ia desagertu egin zen ontzigintza, baina XX. mendea hasi baino lehentxeago berpiztu egin zen, portua hobetu eta merkataritzak gora egin zuelako. Instalazio oso soilak ziren, mailak eta aldi baterako arranplak besterik ez, materialak gordetzeko estalperen batekin. Ontziola familiarrak ziren, Ondartxo inguruan kokatuta zeuden gehienak, eta egurrezko itsasontziak egiten zituzten, bela bidez zebiltzanak.

XX. mendearen hasieran sortu ziren ontziola modernoak, itsasontziak konpontzeko eta eraikitzeko leku iraunkorrekin. Ezagunenak hauek ziren: Pedro Alberdirena, Eraso y Compañía, Arrizabalaga eta Olasagastirena, Querejeta eta semeena, Ajuria, Yeregui y Compañía, Alberdi y Compañía, Galarraga-Urbietarena eta La Constructora Metálica. 1910ean egin zuten lehenbiziko lurrunontzia, eta horrek itsasorako eta industriarako diesel motorrak egiten zituzten beste enpresa batzuk sortzea ekarri zuen (Yeregui y Compañía, Yeregui Hermanos, C. Unanue, Beal eta Guascor). Ontzigintzari lotutako beste jarduera batzuk ere gauzatu dira Zumaian, esate baterako, ontzi barruko altzariak egiteko arotz lanak (Esteibar...) eta ontziak desegiteko txatartegia (Barinaga).

Balenciaga ontziola 1921ean eratu zen, eta azken hamarkada hauetan ontzi handi asko egin ditu: *Uralar* batzuk, *Sota* izenekoak, *Telmo* eta *Deun, Playa de Ris, Edda* ontziak... Mendeurrena bete berritan, huraxe da gaur egun Zumaiako ontzigintzaren erreferentzia nagusia. Zurezko ontziei dagokienez, 1970eko hamarkadan egin ziren azkenak Beduako ontziolan, eta oraindik bada bakarren bat martxan, Kanaria uharteetan.

BEDUOLA ELKARTEA ETA BATELAK

Itsas ondarea bultzatu eta zurezko ontziak egiten eta konpontzen dituen elkartea da Beduola. Bidabeazpian du egoitza eta hantxe gordetzen dute ontzigintzarako tresneria ere. Azken urteotan, hainbat ontzi eraiki edo konpondu dituzte, besteak beste, *Hiru Anai, Iru Aizpak, Ramuntxo* eta *Magallanes*.

Ontzi txikiekin aritu da elkartea gehienbat lanean, eta horien artean batela da ezagunena. Arrantzarako, garraiorako edo aisialdirako erabili izan da. Xumeak eta oso arinak izanik, errazak dira erabiltzeko eta mantentzeko. Euskal Bateleroak elkartearentzat Gaizka Fernandez lekeitiarrak egindako irudiaren bitartez, batelaren atal nagusien izenak ikasteko aukera daukagu.